

Vijf planten- en vogelwandelingen in Haarlem en omstreken

Kaartjes en beschrijvingen van deze wandelingen staan in:

Mourik, J., S.C.V. Geelhoed & C.H. Langeveld, *Op stap langs Hout en Spaarne*, Stichting KNNV Uitgeverij, Utrecht (2002). ISBN 90 5011 1580

Praktische informatie

De laatste controle van de routes is uitgevoerd in het vroege voorjaar van 2002. De stedelijke omgeving kan echter snel en zelfs ingrijpend veranderen. Voor nadere informatie verwijzen we naar de internetsites van KNNV Haarlem e.o. (www.knnv.nl/haarlem) en de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland (www.vwgzk.nl). De tochten gaan voor het grootste deel over openbare wegen en paden. De informatie over openbaar vervoer is beperkt tot halteplaatsen van bus en trein.

Wandeling 4. Weilanden en moerassen rond de Mooie Nel

Beschrijving in hoofdstuk 7 van *Op stap langs Hout en Spaarne*.

Lengte: korte route ongeveer 3,5 kilometer; lange route ongeveer 12 kilometer.

Startpunt: NS station Haarlem-Spaarnwoude

Eindpunt korte route: NS station Haarlem-Spaarnwoude; lange route: bushalte aan de Vondelweg, Haarlem.

Ideale seizoen: winter-voorjaar (vogels), zomer (planten)

Bijzondere planten: Rietorchis, Zwanenbloem, Reuzenberenklauw, Kamgras, Moerasandijvie, Lidsteng, Paarse morgenster, Grote ratelaar, Echte koekoeksbloem

Karakteristieke vogels: Smient, Kievit, Grutto, Tureluur, Kluut, Bruine kiekendief, Rietgors, Waterpieper, Kleine karekiet, Huiszwaluw, Slobeend, Krakeend, Blauwborst

Deze route voert langs verstilede plekjes en geeft een weidse blik over een echt Hollands landschap met veenweiden, moerassen en dijken. Zelfs molens ontbreken niet. De korte route loopt door de Veerpolder en langs het Liedemoerasje. De lange route voert door het veenweidegebied (vogelkijkhut) en Spaarnadam.

1. Neem op station Haarlem-Spaarnwoude de uitgang Veerpolder (**Zand erover**) met parkeerterrein. Volg de weg in de richting van de PTT-toren.
2. Na ongeveer 100 meter rechtsaf (Bohnweg). Zo'n 30 meter verder kom je bij de doorgaande Camera Obscuraweg. Deze oversteken en linksaf het trottoir langs het fietspad volgen.
3. De eerste weg rechtsaf, in de richting van het recreatiegebied in de **Veerpolder**. Vóór het parkeerterrein linksaf. Volg het fietspad tot het eind. Op de Oude weg rechtsaf, in de richting van de recent herbouwde molen De Veer.
4. Even voorbij de molen rechtsaf. Vanaf het dijkweggetje langs de **Liede** heb je een mooi uitzicht over de Veerplas en de aanliggende weilanden, waar je 's winters grote aantallen Smienten kunt zien. In het voorjaar zoekt de Kluut voedsel in het ondiepe water. In het slootje langs de weg bloeit 's zomers de Zwanenbloem. Volg het dijkweggetje tot een parkeerterrein in een bosje.

5. Het voetpad linksaf en door het houten klaphekje. Dit is het oeverland van de **Liede** dat in het verleden opgehoogd is met puin en ander afval. Het voetpad voert langs ruigten en bosjes. Bij het water rechtsaf. Het pad wordt plaatselijk geflankeerd door indrukwekkende berenklauwen.
6. Na ongeveer 200 meter buigt het pad haaks naar rechts, van het water af. Aan het eind weer door een klaphekje en linksaf het dijkweggetje op. Vanaf de weg (verderop fietspad) kijk je links op het **Liedemoerasje**.
7. Bij de splitsing linksaf, naar de houten fietsbrug. Vanaf de brug heb je uitzicht op het bekende **Liedemoerasje**. Vanaf begin oktober tot in maart gebruiken Waterpiepers het rietveld als slaappleats. Vanaf maart keren de broedvogels terug, zoals de Rietgors en de Kleine karekiet. Met een verrekijker kun je in de voorzomer de bijzondere plantengroei van het gemaaide deel zien: witte pluimpjes van Veenpluis, lichtgele bloemen van de Grote ratelaar.
Op dit punt kiezen voor de lange wandeling naar Spaarndam (verder bij 8) of de korte wandeling, terug naar NS station Haarlem-Spaarnwoude. Loop vanaf de houten brug terug naar de splitsing. Bij de splitsing rechtdoor. Het fietspad evenwijdig aan de spoorlijn volgen, recht op het Stastokviaduct en het station af.
8. Aan het eind van de fietsbrug linksaf over de Lage dijk. Langs het fort in de richting van Haarlemmerliede.
9. Tegenover huisnummer 49, rechtsaf door een wit hekje. Het beklinkerde voetpad door de **Lievelden** volgen. Dit is het oude kerkpad tussen de Kerkbuurt en Haarlemmerliede. In de weilanden trekken Grutto's, Tureluurs en grote aantallen Kieviten de aandacht. Na een kleine kilometer passeer je het laatste klaphekje.
10. Op de asfaltweg rechtsaf. Bij ANWB-paddenstoel 24090 de bocht naar links volgen in de richting van **Spaarnwoude**. Aan de westkant van de Kerkweg broeden Huiszwaluwen tegen de huizen. Ter hoogte van een ooievaarsnest op een paal duikt de strandwal van Spaarnwoude op. In de zomer zijn deze hobbelige velden geel gekleurd door de Vertakte leeuwentand.
11. Even voorbij de ooievaarsnestpaal bevindt zich links de vogelkijkhut aan de **Spaarnwouderplas**. Eind juni, half juli slapen hier veel Grutto's. Overdag zijn meestal wel Krakeenden en Slobeenden te zien. 's Winters verzamelen zich vele Smienten. De drassige oevers, waar 's zomers de forse Moerasandijvie bloeit, zijn een dorado voor steltlopers, eenden en Lepelaars.
12. Over de Kerkweg verder naar **Spaarnwoude**. Daar linksaf, het fietspad (oude kerkpad) richting Spaarndam inslaan. Op het hoogste punt staat het oude kerkje. Bij de ingang van het kerkhof hangt een informatiebord met de geschiedenis van het kerkje met de Stompe Toren uit circa 1200. Op zaterdag en zondag is het kerkgebouw (meestal) open van 14.00 tot 17.00 uur. Kijk in de bermens eens uit naar het Kamgras dat in juni bloeit. Kenmerkende planten in de slootjes zijn Lidsteng en Zwanenbloem.
13. Bij ANWB-paddenstoel 24088 de Lage dijk oversteken en rechtdoor, in de richting van een scheepswerf. Aan het eind rechtsaf, het pad met bocht naar rechts langs de sloot volgen. Op de Hoge Spaarndammerdijk in **Spaarndam** het gele klinkerpad linksaf; vlak langs het

Rijnlandhuis lopen. Aan het eind linksaf, en meteen weer linksaf over de grote witte ophaalbrug van de Haarlemmersluis. Je komt nu oud Spaarndam binnen. In het pittoreske dorp zijn diverse gelegenheden om even te rusten of een hapje te eten.

14. Na de brug linksaf, de taludtrap af. Het voetpad onderlangs Spaarndammerdijk volgen. Op het talud groeit de Paarse morgenster. Zijwegen negeren. Na het beeldje van Hansje Brinkers, langs de Woerdense sluis linksaf naar beneden. Via de Taanplaats naar de Oostkolk. De ophaalbrug oversteken en rechtdoor: Taanplaats vervolgen. Na ongeveer 100 meter rechtsaf en aan het eind weer rechtsaf. Dit is de Kerklaan. Aan het eind zie je rechts de oude Hervormde kerk. Op de dijk linksaf, de Boezemsluis oversteken.

15. Op de Boezemsluis staat een informatiebord over de Positie van Spaarndam. Vanaf dit punt kun je de route rechtdoor (16, 17) vervolgen over het Vissereind en het Assendelver voetpad OF (18) langs de Liniewal naar het fort Spaarndam-Zuid en de Mooie Nel.

16. Rechtdoor over het Vissereind. Blijf links op de dijk lopen. De weg linksaf (Nieuwe rijweg) negeren. Rechtdoor, over het fietspad langs de Slaperdijk. Na ongeveer 100 meter passeer je een bakstenen muur, rechts op de dijk zie je een groeiplaats van Steenbreekvaren.

17. Bij het gemaalhuisje met blauw dak, linksaf het **Assendelver voetpad** op. Ongeveer halverwege staat een vogelkijkhut aan de Heksloot. De **Hekslootpolder** is een van de rijkste weidevogelgebieden van Zuid-Kennemerland met o.a. Grutto's, Tureluurs en Slobeenden. In het rietland zingen Blauwborstjes en Rietzangers en 's winters is de polder een verzamelplaats van eenden en ganzen. Aan het eind van het voetpad kom je op de Spaarndamseweg; daar rechtsaf. De route bij 19 vervolgen.

18. Linksaf over de Boezemkade langs de ('s zomers) bloemrijke **Liniewal** tot aan het fort Spaarndam-Zuid. Hier linksaf, het klinkerpad op. Via een witte voetgangersbrug kom je op een steenslagpad. Na de doorgang van een oud hek rechtsaf over de Pol, de weg langs de Mooie Nel.

Aan het eind linksaf over de Spaarndamseweg. Rechts ligt de vogelrijke **Hekslootpolder**.

19. Volg het voetpad dat rechts van de rijweg ligt. Daarlangs ligt een strook met vochtige hooilandjes, waarin onder andere Waterkruiskruid, Echte koekoeksbloem en Grote ratelaar. Aan het eind (bij Haarlem) staat een informatiebord van het Recreatieschap Spaarnwoude. Bij de verkeerslichten linksaf (Vondelweg). Na ongeveer 300 meter is er een bushalte richting NS-station Haarlem.